

OBEC ŽAKAROVCE

VÝROČNÁ SPRÁVA

Obce Žakarovce za účtovné obdobie roku 2023

MÁJ 2024

VÝROČNÁ SPRÁVA

Obce Žakarovce za účtovné obdobie roku 2023

Základná charakteristika

Názov: Obec Žakarovce
Adresa sídla: Žakarovce 335, Žakarovce 055 71
IČO: 00329801
Právna forma: 801 – Obec (Obecný úrad)
Dátum vzniku: 01.01.1991

Obec ako samostatný územný samosprávny a správny celok sa riadi zákonom č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších zmien a doplnkov a Ústavou SR.

Obec Žakarovce je samostatný samosprávny územný celok Slovenskej republiky, združujúci občanov s trvalým pobytom a subjekty sídliace, alebo vykonávajúce svoju činnosť na území obce. Obec je právnickou osobou. Hospodári s vlastným majetkom a svojimi majetkovými právami. Jeho základnou úlohou je starostlivosť o všestranný rozvoj jeho územia a o potreby jeho obyvateľov.

Právomoci a kompetencie samosprávy upravuje zákon SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov.

Orgánmi obce sú starosta obce a obecné zastupiteľstvo, ktorí sú volení na 4-ročné volebné obdobie. Obecné zastupiteľstvo tvorí 7 poslancov.

Starosta obce je najvyšším výkonným orgánom obce a štatutárnym orgánom obce v majetkovo-právnych vzťahoch a pracovnoprávných vzťahoch zamestnancov obce, v administratívno-právnych vzťahoch je správnym orgánom. V roku 2023 vykonával funkciu starostu obce Ing. Štefan Tulipán. Zástupcom starostu obce je Ing. Peter Kanuščák.

Obecný úrad je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu obce. Obecný úrad zabezpečoval organizačné a administratívne veci obecného zastupiteľstva a starostu obce.

Funkciu kontrolórky obce v roku 2023 vykonávala Ing. Monika Lorincová.

Demografické údaje:

Obyvateľom obce je občan, ktorý je v ňom prihlásený na trvalý pobyt. Obyvateľ obce sa zúčastňuje na samospráve obce, podieľa na rozvoji a zveľadňovaní obce a poskytuje pomoc jeho orgánom.

K 31.12.2023 žije v obci 665 obyvateľov.

Hustota obyvateľstva: 81,11 obyvateľov na km²

Národnostné zloženie obyvateľstva Žakaroviec podľa sčítania obyvateľov v roku 2021:

Slováci: 96 %

Neudané: 4 % obyvateľov

Tieto výsledky sú však mierne skreslené, nakoľko obyvatelia rómskej národnosti majú tendenciu hlásiť sa (z rôznych dôvodov) k národnosti slovenskej. Podľa kvalifikovaného odhadu publikovaného v Atlase rómskych komunit (2019) žilo v obci Žakarovce v čase výskumu z celkového počtu 691 obyvateľov 11 %-20% Rómov.

Geografické údaje:

Žakarovce ležia v severovýchodnej časti Slovenského rudohoria. Obec leží v priečnej doline, vychádzajúcej z údolia rieky Hnilca, po oboch brehoch Žakarovského potoka.

Nadmorská výška: 533 m n. m.

Súradnice: 48°52'40"S 20°55'30"V

Rozloha: 8,62 km² (862 ha)

Vodný tok: žakarovský potok

História obce:

Žakarovce sú významná banícka obec s bohatou históriou. V písomných prameňoch sa objavuje pod týmito názvami: 1336 – villa Zakeri, 1368 – villa Zakary, 1374 – villa Sakary, 1390 – Sakar, 1477 – Sakaar, 1773 – Zekarowce, 1808 – Žakarovce, maďarsky Zsakaróc, alebo Zákarfalu.

Prvá písomná zmienka sa nachádza v listine z 18. novembra 1336. Zo znenia uvedenej listiny vyplýva, že dedina existovala už dlhšiu dobu. Vznikla na území, ktoré od roku 1282 patrilo rodu pánov z Jakloviec. Určitý podiel majetkov (vrátane Perengarovej kúrie) v dedine vlastnil pred rokom 1330 aj gelnický richtár Perenger a po ňom gelnický prísazný Petermann, zvaný *Bozegeyst*. Rodové majetky pánov z Jakloviec boli v roku 1282 odčlenené z pôvodného gelnického chotára. Gelnickí mešťania si preto robili nároky na tieto majetky, respektíve dediny ležiace na nich. Medzi týmito dedinami sa v listinách z rokov 1368 a 1374 uvádzajú aj Žakarovce. Niekedy pred rokom 1390 sa Žakarovce, pravdepodobne kúpou, dostali do rúk Pavla a Mikuláša z richnavskej vetvy Perényiovcov, ktorí ich začlenili do majetkov richnavského hradného panstva.

Žakarovce vznikli ako banícka obec na území Gelnice. Vznik baníctva v tejto oblasti treba hľadať už v 14. – 15. storočí. O prvých písomných záznamoch týkajúcich sa žakarovského baníctva sa zmieňuje Maderspach, podľa ktorého už v r. 1546 boli spísané banské majetky. Z listiny z r. 1574 sa dozvedáme, že gelnickí baníci na Klippbergu ťažili ortuťové rudy, a to zrejme rumelku, ktorá sa vyskytovala v železnom klobúku žakarovskej Hrubej žily.

Železorudné a medené bane boli v obci už v XVI. storočí, v roku 1872 ich získala Těšínsko-třinecká železiarska spoločnosť Albrechta Habsburského. Za Slovenského štátu podnik na území Slovenska mal názov Banská huť, banská a hutná spol., zastupiteľstvo v Bratislave. Okrem Banskej a hutnej spoločnosti vlastnili bane v tejto oblasti aj iné podniky. Už pred znárodnením boli ložiskové zásoby v Žakarovciach vyčerpané a postupne boli zapojené do ťažby menšie vedľajšie ložiská a revír Grellenseifen.

Počas II. svetovej vojny sa veľa obyvateľov zapojilo do partizánskeho hnutia a SNP. Obec bola vyznamenaná Radom SNP I. triedy.

Žakarovce patrili do gelnického okresu v Spišskej župe. Podliehali obvodnému notárovi, daňovému úradu, okresnému súdu a matričnému úradu v Gelnici, súdnej stolici v Levoči.

Najbližšia žandárska stanica bola v Gelnici, najbližšia železničná stanica, železničná telegrafná stanica a poštový úrad bol v Máriahute.

Obyvatelia hovorili väčšinou po slovensky a potom po nemecky. Bol tu rímskokatolícky farský úrad.

Erb obce

V červenom poli nad modrým trojvrstvým dve skrížené biele /strieborné/ kladivá so žltými /zlatými/ násadami a po oboch okrajoch jedna biela /strieborná/ ružička.

Štít: Španielsky

Podkladom pre vyhotovenie návrhu bola obecná pečať, pochádzajúca zo 17. storočia. Odtlačok typária je uložený v krajinskom archíve v Budapešti a u nás ho popísal J. Novák vo svojej práci Slovenské mestské a obecné erby /Bratislava 1973, s. 395/. Na pečati sú ako obecné znamenie vyobrazené nad trojvrším skrížené banícke kladivá, po oboch bokoch sprevádzané dvoma ružičkami.

Vzhľadom na starobylosť, ako aj autentickosť tohto symbolu odporúčame, aby obec v súčasnosti, pri tvorbe vlastného erbu, vychádzala zo svojho pôvodného obecného znamenia.

Vyfarbenie erbu bolo zvolené tak, aby zodpovedalo základnému heraldickému pravidlu pre používanie farieb a kovov, ako aj požiadavkám na jasnosť a zrozumiteľnosť erbového znamenia. Z návrhu bol použitý španielsky štít, v obecnej a mestskej heraldike najviac rozšírený.

Zariadenia Obce Žakarovce bez právnej subjektivity

Obec Žakarovce zastrešuje nasledovné zariadenia:

- obecný úrad
- materská škola vrátane školskej jedálne

Obec v uplynulom roku mala majetkovú účasť v týchto spoločnostiach:

Podtatranská vodárenská spoločnosť, a. s. - 0,21 % (3 415 akcií)

Iné

Počet pracovníkov k 31.12.2023 - 13

z toho:

OcÚ	5
MŠ	4
ŠJ	2
aktivačná činnosť	1
CHP	1

Základné priority roka 2023

K prioritám roka 2023 patrila revitalizácia verejného parku pred Kultúrnym domom v Žakarovciach.

Kultúrne a športové podujatia

V roku 2023 obec organizovala turnaj v stolnom tenise. Bol zorganizovaný 7. ročník súťaže „ Žakarovská haluška“. Starších spoluobčanov si obec uctila na posedení pri príležitosti mesiaca úcty k starším. Na počesť rodáčky Janky Guzovej obec organizovala folklórne slávnosti –Žakarovské folklórne slávnosti *Janky Guzovej*.

Vývoj situácie za účtovné obdobie

Ukazovateľ v €	K 1.1.2023	K 31.12.2023	Index
Aktíva			
- Neobežný majetok	615 416,90	575 672,22	0,93
- Obežný majetok	31 715,29	57 609,29	1,81
- Časové rozlíšenie	1 066,95	988,94	0,92
Aktíva celkom	648 199,14	634 270,45	0,98
Pasíva			
-Vlastné imanie	458 870,92	475 671,44	1,03
- Závazky	41 366,72	31 434,66	0,76
- Časové rozlíšenie	147 961,50	127 164,35	0,86
Pasíva celkom	648 199,14	634 270,45	0,98
Výsledok hospodárenia	1 644,03	16 800,52	10,22

Pohľadávky obce

Druh pohľadávky v EUR	Rok 2022	Rok 2023
Krátkodobé	5 364,20	12 646,97
Dlhodobé	0	0
Pohľadávky celkom	5 364,20	12 646,97

Závazky obce

Druh záväzku v EUR	Rok 2022	Rok 2023
Krátkodobé záväzky	24 573,96	27 640,19
Dlhodobé záväzky	967,13	1 983,47
Bankové úvery a výpomoci štátu	12 920	0
Rezervy	2 090	1 811
Zúčtovanie medzi subjektami verejnej správy	815,63	0
S p o l u	41 366,72	31 434,66

Rozpočet obce a čerpanie

Základným nástrojom finančného hospodárenia obce v príslušnom rozpočtovom roku je rozpočet obce, ktorým sa riadi financovanie úloh a funkcií obce. Rozpočet bol zostavený na obdobie rokov 2023-2025. Rozpočet obce vyjadruje samostatnosť hospodárenia obce. V rozpočte obce sa uplatňuje rozpočtová klasifikácia v súlade s osobitným predpisom.

Obsahuje príjmy a výdavky, v ktorých sú vyjadrené finančné vzťahy k právnickým osobám a fyzickým osobám - podnikateľom pôsobiacim na území obce, ako aj k obyvateľom, žijúcim na tomto území, vyplývajúce pre nich zo zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov, ako aj zo zmlúv.

Rozpočet obce zahŕňa aj finančné vzťahy štátu k rozpočtom miest a obcí - podiely na daniach v správe štátu, dotácie na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy, ďalšie dotácie v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok.

Rozpočet obce Žakarovce na rok 2023 bol schválený 14.03.2023 uznesením OcZ č. 7/2023. Bežný rozpočet bol schválený v príjmoch vo výške 344 105 € a vo výdavkoch vo výške 365 334 €. Kapitálový rozpočet bol schválený v príjmovej časti vo výške 0 € a vo výdavkovej časti vo výške 0 €. Finančné operácie predstavovali plánované príjmy vo výške 21 229 € a plánované výdavky vo výške 0 €. Celková čiastka v príjmovej časti rozpočtu predstavovala 365 334 € a vo výdavkovej časti rozpočtu taktiež 365 334 €.

V priebehu roka bol rozpočet obce upravený:

1. rozpočtovým opatrením č. 1, ktoré bolo schválené OcZ v Žakarovciach dňa 25.05.2023 uznesením č. 18/2023
2. rozpočtovým opatrením č. 2, ktoré bolo schválené OcZ v Žakarovciach dňa 15.08.2023 uznesením č. 32/2023
3. rozpočtovým opatrením č. 3, ktoré bolo schválené OcZ v Žakarovciach dňa 12.12.2023 uznesením č. 49/2023

BEŽNÝ ROZPOČET	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Čerpanie	Percento čerpania
Bežné príjmy celkom	344 105	357 900	360 535	100,74
Bežné výdavky celkom	365 334	353 693	344 887	97,51
Hospodárenie obce : prebytok +, resp. schodok -	-21 229	4 207	15 648	
KAPITÁLOVÝ ROZPOČET	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Čerpanie	Percento čerpania
Kapitálové príjmy celkom	0	900	900	100,00
Kapitálové výdavky celkom	0	0	0	0,00
Hospodárenie obce : prebytok +, resp. schodok -	0	900	900	
FINANČNÉ OPERÁCIE	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Čerpanie	Percento čerpania
Príjmové finančné operácie	21 229	21 229	21 145	99,60
Výdavkové finančné operácie	0	0	0	0,00
Hospodárenie obce : prebytok +, resp. schodok -	21 229	21 229	21 145	
SUMÁR ROZPOČTU	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Čerpanie upravené	Percento čerpania
Príjmy celkom	365 334	380 029	382 580	100,67
Výdavky celkom	365 334	353 693	344 887	97,51
Hospodárenie obce : prebytok +, resp. schodok -	0	26 336	37 693	

Vybrané ukazovatele hospodárenia obce 2023

Ukazovateľ	Rok 2023 rozpočet /údaje v EUR/	Rok 2023 skutočnosť /údaje v EUR/
BEŽNÉ PRÍJMY	344 105	360 535
Daňové príjmy	303 723	299 102
Nedaňové príjmy	21 390	21 802
Granty a transfery	18 992	39 631
KAPITÁLOVÉ PRÍJMY	0	900
Nedaňové príjmy	0	900
Granty a transfery	0	0
Príjmy celkom	344 105	361 435
FINANČNÉ OPERÁCIE	21 229	21 145
Príjmy z transakcií s fin. aktívami a pasívami	21 229	21 145
Prijaté úvery, pôžičky a návratné fin. výpomoci	0	0
SÚČET	365 334	382 580

Štruktúru rozpočtových príjmov obce Žakarovce tvoria najmä príjmy z podielových daní zo štátneho rozpočtu, vlastné daňové príjmy - miestne dane, výnosy z majetku obce, granty a transfery na prenesené kompetencie v oblasti školstva, stavebného konania a iné.

Ukazovateľ	Rok 2023 rozpočet /údaje v EUR/	Rok 2023 skutočnosť /údaje v EUR/
BEŽNÉ VÝDAVKY	365 334	344 887
KAPITÁLOVÉ VÝDAVKY	0	0
Výdavky celkom	365 334	344 887
FINANČNÉ OPERÁCIE	0	0
Splátky istiny – úvery	0	0
SÚČET	365 334	344 887

Štruktúra rozpočtových výdavkov súvisí s realizáciou úloh samosprávy, ktoré vyplývajú zo zákona o obecnom zriadení.

VÝKAZ ZISKOV A STRÁT 2023

Údaje z VÝKAZU ZISKOV A STRÁT za obdobie posledných dvoch rokov	v EUR	
Popis/obdobie	2023	2022
Výnosy	415 598,96	353 665,45
Náklady	398 798,44	352 021,42
Hospodársky výsledok	16 800,52	1 644,03

Výsledok hospodárenia na aktuálnom princípe účtovania, t.j. rozdiel výnosov a nákladov je podľa výkazu ziskov a strát v roku 2023 v hlavnej činnosti zisk vo výške 16 800,52 €.

V nákladoch vedľajšej činnosti /stravovanie – 11 322,75 €/ evidujeme spotrebu potravín pri varení v školskej jedálni pri MŠ. V tržbách sú evidované príjmy od rodičov (11 322,75 €) - platby za poskytovanú stravu deťom. V rámci tejto činnosti vykazujeme nulový hospodársky výsledok.

Výsledok hospodárenia - zisk vo výške 16 800,52 € bude usporiadaný s účtom 428 - nevysporiadaný výsledok hospodárenia minulých rokov.

Výsledok rozpočtového hospodárenia

Výsledok hospodárenia zistený porovnaním príjmov a výdavkov za rok 2023

Hospodárenie obce	Skutočnosť k 31.12.2023 v EUR
Bežné príjmy spolu	360 535,67
Bežné výdavky spolu	344 887,27
Bežný rozpočet	+15 648,40
Kapitálové príjmy spolu	900,00
Kapitálové výdavky spolu	0,00
Kapitálový rozpočet	+900
Prebytok/schodok bežného a kapitálového rozpočtu	+16 548,40
<i>Vylúčenie z prebytku</i>	
Upravený prebytok/schodok bežného a kapitálového rozpočtu	
Príjmové finančné operácie	21 144,70
Výdavkové finančné operácie	0,00
Rozdiel finančných operácií	+21 144,70
PRÍJMY SPOLU	382 580,37
VÝDAVKY SPOLU	344 887,27
Hospodárenie obce	37 693,10
<i>Vylúčenie z prebytku – Potravinový účet</i>	-1 024,16
<i>Vylúčenie z prebytku – dotácia z FPU</i>	-150,00
<i>Vylúčenie z prebytku - dotácia na stravu</i>	-825,60
SPOLU účelové prostriedky	1 999,76
Upravené hospodárenie obce	35 693,34

Prebytok rozpočtu zistený podľa ustanovenia § 10 ods. 3 písm. a) a b) zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov **sa upravuje - znižuje o :**

- a) nevyčerpané prostriedky **zo ŠR** účelovo určené na **bežné výdavky** poskytnuté v predchádzajúcom rozpočtovom roku v sume 975,60 EUR, a to na :
 - dotácia z FPU nevyčerpaná – v sume 150,00 EUR
 - stravné pre deti v predškolskom veku a v hmotnej núdzi v sume 825,60 EUR
- b) nevyčerpané prostriedky **školského stravovania na stravné a réžiu** podľa ustanovenia §140-141 zákona č.245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v sume 1 024,16 EUR

Prebytok rozpočtu v sume 16 548,40 EUR zistený podľa ustanovenia § 10 ods. 3 písm. a) a b) zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, **upravený** o nevyčerpané prostriedky zo ŠR a podľa osobitných predpisov v sume 1 999,76 EUR bol v rozpočtovom roku 2023 vysporiadaný :

- z finančných operácií 14 548,64 EUR

Zostatok finančných operácií v sume 21 144,70 EUR, bol použitý na:

- vysporiadanie prebytku bežného a kapitálového rozpočtu v sume 14 548,64 EUR

Zostatok finančných operácií podľa § 15 ods. 1 písm. c) zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v sume 35 693,34 EUR, navrhujeme použiť na :

- tvorbu rezervného fondu 35 693,34 EUR

Na základe uvedených skutočností navrhujeme tvorbu rezervného fondu za rok 2023 vo výške 35 693,34 EUR.

Prehľad o stave a vývoji dlhu

V roku 2020 obec prijala návratnú finančnú výpomoc z MF SR zo štátnych finančných aktív na výkon samosprávnych funkcií z dôvodu kompenzácie výpadku dane z príjmov FO v roku 2020 v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 vo výške **12 920,00 EUR**. Návratná finančná výpomoc z MF SR bola poskytnutá bezúročne.

V roku 2023 na základe uznesenia vlády SR č. 459 z 13. septembra 2023 bola návratná finančná výpomoc z MF SR odpustená.

Prehľad o poskytnutých zárukách

Obec ku koncu roka 2023 neručí svojím majetkom za záväzky tretích osôb.

PODNIKATEĽSKÁ ČINNOSŤ OBCE

Obec ukončila podnikateľskú činnosť v roku 2013.

Predpokladaný budúci vývoj činnosti účtovnej jednotky

Hospodárenie obce sa riadi schváleným rozpočtom, ktorý smeruje jeho budúci vývoj.

Na rok 2024 bol schválený rozpočet v týchto hodnotách:

BEŽNÝ ROZPOČET	Schválený rozpočet 2023	Schválený rozpočet 2024
Bežné príjmy celkom	344 105	369 400
Bežné výdavky celkom	365 334	377 392
Hospodárenie obce : prebytok +, resp. schodok -	-21 229	-7 992
KAPITÁLOVÝ ROZPOČET	Schválený rozpočet 2023	Schválený rozpočet 2024
Kapitálové príjmy celkom	0	0

Kapitálové výdavky celkom	0	29 700
Hospodárenie obce : prebytok +, resp. schodok -	0	29 700
FINANČNÉ OPERÁCIE	Schválený rozpočet 2023	Schválený rozpočet 2024
Príjmové finančné operácie	21 229	37 692
Výdavkové finančné operácie	0	0
Hospodárenie obce : prebytok +, resp. schodok -	21 229	37 692
SUMÁR ROZPOČTU	Schválený rozpočet 2023	Schválený rozpočet 2024
Príjmy celkom	365 334	407 092
Výdavky celkom	365 334	407 092
Hospodárenie obce : prebytok +, resp. schodok -	0	0

Rozhodujúci podiel na príjmoch rozpočtu obce budú mať aj v budúcom období najmä daňové príjmy. Z týchto zdrojov musí obec zabezpečiť financovanie svojich originálnych pôsobností. Výdavková časť rozpočtu bude závisieť od napĺňania príjmov rozpočtu.

Základné priority obce v roku 2024:

- Oprava sociálnych zariadení v Kultúrnom dome
- Rekonštrukcia miestnych komunikácií
- Úprava priestranstva pri ihrisku
- Príprava rôznych kultúrnych a športových podujatí /folklórny festival Janky Guzovej, Žakarovská haluška, Turnaj v mini futbale, Turnaj v šípkach a stolnom tenise, MDD, Úcta k starším, vatra pri príležitosti SNP/

Náklady na činnosť v oblasti výskumu a vývoja.

Oblasti výskumu a vývoja sa naša obec nevenuje.

Udalosti osobitného významu sa po skončení účtovného obdobia nevyskytli.

Údaje požadované podľa osobitných predpisov.

Pre účtovnú jednotku ako je obec nie sú určené.

V Žakarovciach, dňa 07.05.2024

Handwritten signature in blue ink.

Ing. Štefan Tulipán
starosta obce